

Znak: ZS: 6004.19.2020

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W BIAŁYMSTOKU**

**PROTOKÓŁ
z drugiego posiedzenia
KOMISJI ZAŁOŻEŃ PLANU**

określający

**ZAŁOŻENIA DO SPORZĄDZANIA PROJEKTU PLANU
URZĄDZENIA LASU w
nadleśnictwach
BIAŁOWIEŻA, BROWSK, HAJNÓWKA
na okres 1.01.2022 – 31.12.2031**

Białystok, 25 lutego 2020 r.

WSTĘP

W dniu 25 lutego 2020 roku odbyło się drugie posiedzenie Komisji Założeń Planów nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka w Ośrodku Edukacji Leśnej „Jagiellońskie” nadleśnictwa Białowieża.

Puszcza Białowieńska jest jedynym przyrodniczym obiektem światowego dziedzictwa w Polsce i dotychczas żadne prace w zakresie planowania, zarządzania dla tego typu obszarów nie były w naszym kraju realizowane. Polskie ustawodawstwo nie zawiera zapisów dotyczących sporządzania dokumentów zarządczych dla obiektów światowego dziedzictwa. Wytyczne UNESCO określają ramowe zasady dotyczące opracowania planów zarządzania i nie znajdują bezpośredniego odzwierciedlenia w przepisach prawa krajowego. Opracowując projekty planów urządzenia lasu dla nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka Puszczy Białowieńskiej – Obiektu Światowego Dziedzictwa - będziemy realizowali pilotażowy projekt, który wskaże podstawowe bariery wdrożeniowe oraz pozwoli zebrać wiedzę i doświadczenie niezbędne do realizacji przyszłych tego typu projektów. Prace nad planami urządzenia lasu dla nadleśnictw Puszczy Białowieńskiej i prace nad zintegrowanym planem zarządzania (ZPZ) obiektem światowego dziedzictwa prowadzone będą równolegle. Prace nad zintegrowanym planem zarządzania (ZPZ) obiektem są nadzorowane przez Ministerstwo Klimatu.

Konieczność rozpoczęcia prac nad nowymi PUL wynika z przepisów ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r poz.6), Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu oraz regulacji branżowych, które nakładają na Lasy Państwowe obowiązek opracowania PUL w konkretnych terminach i w ściśle określonym trybie. Planując prace zostaną uwzględnione wymagania UNESCO i konwencji o ochronie światowego dziedzictwa oraz rekomendacji Komitetu UNESCO. Opracowane projekty planów urządzenia lasu nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka muszą być zgodne z obowiązującym planem zadań ochronnych oraz spójne z planem zarządzania obiektem światowego dziedzictwa prowadzone. Prace nad tymi dokumentami będą prowadzone równolegle.

Przewodniczący Komisji Zastępca Dyrektora RDLP w Białymstoku ds. Gospodarki Leśnej pan Zenon Angielczyk otworzył drugie posiedzenie Komisji. Podkreślił, że status

obiektu UNESCO nadany lasom Puszczy Białowieskiej , określa kierunki wszelkich działań podejmowanych i realizowanych w Puszczy. To wytyczne UNESCO będą determinować zakres i charakter nowych planów urządzenia lasu. Nowe plany urządzenia lasu opierać się będą na założeniach zintegrowanego planu zarządzania OŚD. Zintegrowany plan zarządzania Obiektem będzie podstawowym dokumentem zarządczym dla obszaru Puszczy Białowieskiej obejmującym kompleksowo zarządzanie, ochronę i rozwój Obiektu. Nowe projekty planów urządzenia lasu będą sporządzone w oparciu o zapisy tego dokumentu oraz będą spójne z jego założeniami.

Następnie przedstawił porządek obrad:

1. Ustosunkowanie się do stanowiska KOALICJI .
2. Podsumowanie prac siedliskowych i fitosocjologicznych, omówienie typów siedliskowych lasu (rozpoznane siedliska i zbiorowiska) w nawiązaniu do warunków hydrometeorologicznych
3. Naturalne składy gatunkowe drzewostanów i typy drzewostanów o kierunku ochronnym.
4. Podział lasu na gospodarstwa.
5. Wykład na temat „ Krzywe równowagi demograficznej, jako narzędzia regulacji składu gatunkowego i struktury w drzewostanach o charakterze puszczańskim (na przykładzie Eksperymentalnej Jednostki Kontrolnej „ Browsk 28 c”)”
6. Wytyczne w sprawie:
 - a. działań odnowieniowych, średni okres odnowienia, zastosowanie jednostek kontrolnych
 - b. pielęgnowania lasu, w tym działań pielęgnacyjnych
 - c. hodowli, orientacyjne składy gatunkowe upraw drzewostanów o charakterze ochronnym,
 - d. wykaz drzewostanów przewidzianych do działań ochronnych
7. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu, w tym p.poż
8. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego, w tym łowiectwo
9. Weryfikacja i aktualizacja Programu Ochrony Przyrody
 - a. wytyczne w sprawie planowania zagospodarowania rekreacyjnego,
 - b. inwentaryzacja dziedzictwa kulturowego – archeologicznego,
 - c. wytyczne ujmowania w PUL zagadnień dotyczących infrastruktury.

Powyższy porządek obrad został przyjęty bez uwag (lista obecności w załączeniu do protokołu).

Wykonawca projektu planu urządzenia lasu (PUL) zostanie wyłoniony w drodze przetargu zgodnie z ustawą prawo zamówień publicznych. Załącznikiem opisu przedmiotu zamówienia będą protokoły z dwóch posiedzeń Komisji Założeń Planu Urządzenia Lasu dla nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka. Posiedzenia Komisji Założeń Planu (KZP) ww. nadleśnictw odbyły się w dniu 09 grudnia 2019 r. oraz w dniu 25 lutego 2020r. w Ośrodku Edukacji Leśnej „Jagiellońskie” Nadleśnictwa Białowieża.

Na podstawie przygotowanych referatów i koreferatów oraz po przeprowadzonej dyskusji, podczas posiedzenia Komisji zostały zaproponowane założenia do planu urządzenia lasu i prognozy oddziaływania tego planu na środowisko i obszary Natura 2000.

Tematyka Komisji Założeń Planu, w całości objęła zagadnienia wynikające z obowiązujących regulacji prawnych.

Do protokołu załączono stanowiska, które zostały przekazane podczas posiedzenia KZP lub dosłane bezpośrednio po KZP:

1. Uwagi Prezesa Zarządu SANTA Obrona Puszczy Białowieskiej.
2. Porozumienie, w celu zachowania walorów przyrodniczych Puszczy Białowieskiej i ochrony wartości Białowieskiego Parku Narodowego, w Warszawie dnia 4 lipca 1996r., zawarto porozumienie pomiędzy Ministrem Ochrony Środowiska, Wojewodą Białostockim a Gminami Białowieża, Browsk, Hajnówka w obecności Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
3. Zapis stenograficzny (1436) , 41. Posiedzenie Komisji Środowiska w dn. 9 marca 2010r. Senat Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Pismo Ministra Środowiska (DL-WGL.051.22.2019.PK) z dn. 24.07.2019 skierowane do Przewodniczącego Rady Gminy Białowieża.
5. Komendant Straży Granicznej w Dubiczach Cerkiewnych poinformował o przekazaniu stanowiska w terminie późniejszym.
6. Wnioski stowarzyszenia Puszczyków Głós do procedowania planów urządzenia lasu dla nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka.

Przewodniczący Komisji zakomunikował o zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej RDLP w Białymstoku (*zakładka Plan urządzenia lasu*) protokołów z Komisji Założeń Planu nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka wraz z załącznikami. Oznajmił, że wszystkie prezentacje omawiane podczas Komisji zostaną udostępnione przez RDLP w

Białymstoku, a informacja o miejscu zamieszczenia znajdzie się na BIP w zakładce *Plan zarządzanie lasu*.

A. Wytyczne w sprawie organizacji prac urzędzeniowych.

Nadleśnictwa Białowieża, Browsk, Hajnówka położone są w południowowschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie hajnowskim, w gminie Białowieża w Krainie II Mazursko-Podlaskiej, Dzielnicy 6-Puszcza Białowieska. W skład nadleśnictwa wchodzi dwa obręby leśne: Białowieża (leśnictwa: Stoczek, Grudki, Podcerkiew) i Zwierzyniec (leśnictwa: Teremiski, Nowe, Batorówka). W nadleśnictwie księgi wieczyste stanowią 99,98 % powierzchni ogólnej.

Nadleśnictwo Browsk położone jest w gminach: Hajnówka (gmina wiejska), Narew i Narewka. W skład nadleśnictwa wchodzi 3 obręby leśne: Browsk (leśnictwa: Pasieki, Olchówka, Łączyno, Lewkowo), Lacka Puszcza (leśnictwa: Rybaki, Krynica, Gnilec) i Narewka (leśnictwa: Nowosady, Przechody, Jelonka). W nadleśnictwie księgi wieczyste stanowią 99,97 % powierzchni ogólnej.

Nadleśnictwo Hajnówka położone jest w trzech gminach: Hajnówka, Miasto Hajnówka, Dubicze Cerkiewne. Nadleśnictwo Hajnówka jest podzielone na 3 obręby leśne: Hajnówka (leśnictwa: Postołowo, Krynoczka, Wilczy Jar - zlokalizowana jest szkółka leśna o powierzchni 7,05 ha), Leśna (leśnictwa: Sacharewo, Czerlonka, Leśnica), Starzyna: (leśnictwa: Łozice, Topiło, Długi Bród, Słobódka). W nadleśnictwie księgi wieczyste stanowią 99,99 % powierzchni ogólnej.

Zestawienie sporządzono na podstawie danych ze sprawozdania LPIR-4 za 2019r.

Nadleśnictwo	Powierzchnia ogółem (ha) bez współwłasności	Pow. lasów we współwłasności (zredukowana w ha)	Pow. leśna (Ls + Lz) (ha) bez współwłasności	Pow. nie leśna (ha) bez współwłasności	Powierzchnia lasów (ha) bez współwłasności	Zasięg terytorialny (km2)**
Białowieża	12585,25	0	12304,83	280,42	12304,83	142,72
Browsk	20423,16	3,44	19914,88	508,28	19914,81	407,45
Hajnówka	19639,09	1,56	18577,53	1061,56	18571,37	325,86

** na podstawie Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 75 z dnia 29.12.2014r.

A.1. Prace siedliskowe w tym fitosocjologiczne

Nadleśnictwo Hajnówka posiada opracowanie glebowo-siedliskowe wykonane w roku 1996 natomiast Nadleśnictwa Białowieża, nadleśnictwo Browsk posiadają opracowania

glebowo-siedliskowe wykonane w roku 1998. Wykonawcą przedmiotowych prac było Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku.

W roku 2018 została podpisana umowa z Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej na sporządzenie opracowań siedliskowych i fitosocjologicznych dla nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka położonych w Leśnym Kompleksie Promocyjnym Puszcza Białowieska wg stanu na 1.01.2020r. Umowa nr RL.271.20.2018 z dnia 28 maja 2018r. – Nadleśnictwo Białowieża, Umowa nr RL.271.21.2018 z dnia 28 maja 2018r. – Nadleśnictwo Browsk, Umowa nr RL.271.22.2018 z dnia 28 maja 2018r. – Nadleśnictwo Hajnówka.

Siedliska przyrodnicze zostały zweryfikowane w ramach inwentaryzacji przyrodniczej Puszczy Białowieskiej 2016-2018 (DGLP) oraz prac fitosocjologicznych wykonanych przez BULiGL, Oddział w Białymstoku na zlecenie RDLP;

PZO dla obszaru Natura 2000 PLC200004 zatwierdzony zarządzeniem RDOŚ w Białymstoku z dnia 6.11.2015 r. w znacznej części jest nieaktualny i niezgodny ze stanem na gruncie – wynika to z inwentaryzacji przyrodniczej oraz dotychczasowych prac fitosocjologicznych.

Rada Naukowo – Społeczna LKP Puszcza Białowieska 15.11.2019 r. zgłosiła potrzebę aktualizacji PZO wraz z tworzeniem PUL dla Nadleśnictw: Białowieża, Browsk i Hajnówka.

W nowym planie urządzenia lasu należy przyjąć siedliska leśne, zbiorowiska roślinne, siedliska przyrodnicze na podstawie opracowania fitosocjologicznego i siedliskowego wykonanego wg. stanu na 1.01.2020 roku. Wykonawca prac urządzeniowych dokona analizy wyników uzyskanych w pracach siedliskowych i fitosocjologicznych z obowiązującym PZO. Po odbiorze ww. opracowań, uzyskane wyniki należy przedstawić na naradzie Techniczno – Gospodarczej celem konsultacji ze społeczeństwem.

A.2. Prace przygotowawcze, w tym ocena podstawowych założeń zagospodarowania przestrzennego regionu, korekta lasów ochronnych, uzgodnienia wykazu drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego.

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.3. Przekazanie bazy danych SILP dla potrzeb planu urządzenia lasu, w tym zaktualizowanie danych geometrycznych i opisowych oraz decyzja w sprawie wstrzymania obrotu gruntami

Nadleśnictwa Białowieża, Browsk, Hajnówka prześlą wykonawcy planu zaktualizowaną bazę SILP wraz z LMN zgodnie z zarządzeniem nr 13 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 marca 2007 r., w sprawie przenoszenia informacji pomiędzy planem urządzenia lasu dla nadleśnictwa a Systemem Informatycznym

Lasów Państwowych (SILP) oraz w sprawie bieżącej aktualizacji stanu lasu w SILP. Dane ewidencyjne będą obrazowały stan lasu na 1.01.2020 roku. Przekazanie danych na potrzeby projektu PUL nastąpi zgodnie z metodyką opracowaną przez Zespół Zadaniowy ds. LMN (pismo DGLP ZU-7019-28/14 z dn. 26.05.14 r.). Powyższe materiały należy przekazać protokołem zdawczo - odbiorczym (nadleśniczy - wykonawca prac w 3 egz.) niezwłocznie po aktualizacji na 1.01.2020 r.

A.4. Ewentualna korekta podziału powierzchniowego oraz namalowanie numerów na słupkach oddziałowych

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.5. Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w planie urządzania lasu gruntów stanowiących współwłasność

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

Podczas prac Komisji został złożony wniosek dotyczący utrzymania gruntów i lasów w pasie drogi granicznej. Przedmiotowy dokument stanowi załącznik do protokołu (pismo PD-DC-I.070.1.2020 z dn. 03.03.2020 r.) Wykonawca prac wykaże zadania związane z zapewnieniem widoczności przebiegu linii granicy państwowej na gruntach Skarbu Państwa zgodnie z *art. 11.ust.2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej „ Właściciele i użytkownicy gruntów i lasów, o których mowa w ust. 1, są obowiązani do oczyszczania, odpłatnie na warunkach uzgodnionych z właściwymi organami Straży Granicznej, tych gruntów i lasów z drzew i krzewów oraz innych zarośli na szerokość ustaloną w umowach międzynarodowych zawartych przez Rzeczpospolitą Polską.”*

A.6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych do tworzenia PUL

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.7. Ujmowanie cech drzewostanu w planie urządzania lasu w tym cechy „inne”

Cechę drzewostanu należy przyjmować, gdy jest ona dostatecznie udokumentowana.

A.8. Zastosowanie jednostek kontrolnych

W strefie częściowej I i II UNESCO - nie planować żadnych prac skutkujących pozyskaniem drewna. Chyba, że inaczej wskaże Zintegrowany Plan Zarządzania obiektem UNESCO. Lokalizacja działań wyłącznie w strefie aktywnej UNESCO.

Wykorzystanie zalecanej przez Radę Naukowo – Społeczną LKP Puszcza Białowieska koncepcji lasu „ciągłego” jako modelu kształtowania ekosystemów w strefie aktywnej UNESCO.

W strefie buforowej – planować działania zgodnie z potrzebami ekosystemu tam, gdzie to możliwe przyjąć jak najdłuższy okres odnowienia.

W kompleksie puszczańskim w granicach strefy buforowej zasadnym jest pozostać przy koncepcji lasu „ciągłego”. Jednostki kontrolne zaplanować na siedliskach przewidzianych do działań ochronnych zgodnie z obowiązującym Planem Zadań Ochronnych sporządzonym dla obszaru Natura 2000.

A.9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów (działań ochronnych)

Wykaz należy sporządzić zwracając szczególną uwagę na drzewostany martwe i rozpadające się. Powinien on wskazywać metody zabezpieczenia trwałości i restytucji powierzchni w kierunku leśnym przez wprowadzanie i promowanie gatunków właściwych dla zachowania i ochrony siedlisk przyrodniczo cennych. Do przebudowy w pierwszej kolejności należy kwalifikować powierzchnie o niskim zadrzewieniu do 0,5 w lokalizacjach gdzie działania z zakresu aktywnej gospodarki leśnej są celowe i mogą być ukierunkowane na „unaturalnianie” drzewostanów. Zwarte kępy żywych drzew powinny być pozostawiane do dalszej hodowli. Jakiegokolwiek prace mogą być wykonywane w strefie aktywnej

A.10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

Nie ma potrzeby zwiększania powierzchni do odnowienia w KO i KDO.

A.11. Pomiar drewna martwego

Określenie ilości martwego drewna jest wskazane z uwagi na zaleganie ogromniej ilości martwego drewna, zamieranie drzewostanów na znacznych obszarach. Wykonanie pomiaru drewna martwego należy wykonać na każdej wylosowanej powierzchni próbnej nowego opisu taksacyjnego zgodnie z § 62 IUL.

A.12. Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych oraz mapy sytuacyjne

Mapy gospodarcze i przeładowe zostaną sporządzone na podstawie baz geometrycznych LMN oraz podkładu topograficznego. W skład materiałów kartograficznych planu urządzenia lasu wejdą:

1. Mapa gospodarcza w skali 1:5000
2. Mapy gospodarczo-przeładowe leśnictw w skali 1:10000
3. Mapy przeładowe obrębów leśnych w skali 1:20000
4. Mapa sytuacyjna nadleśnictwa wraz z zasięgiem terytorialnym w skali 1:50000

Na bazie ww. map zostaną wykonane mapy tematyczne zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu. Materiały opisowe i kartograficzne należy nagrać na nośnik optyczny (CD, DVD) wszystkich ww. form map w formacie PDF.

A.13. Podział na obręby leśne oraz podział na leśnictwa

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu. Podział na leśnictwa i obręby leśne w nadleśnictwie Browsk i Hajnówka został zaakceptowany bez uwag. Natomiast podział na leśnictwa w nadleśnictwie Białowieża zostanie zatwierdzony na Naradzie Techniczno–Gospodarczej.

A.14. Obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód

A.14.1. Zagrożenia ze strony przemysłu

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.14.2. Zagrożenia ze strony owadów

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.14.3. Choroby grzybowe

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.14.4. Obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód powodowanych przez zakłócenie stosunków wodnych

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

A.14.5. Zagrożenia ze strony zwierzyny

Należy prowadzić działania mające na celu zwiększanie naturalnej bazy żerowej (poletka łowieckie, wykaszanie łąk, wykładanie drzew zgrzowych).

A.15. Ustalenie terminów i sposobów kontroli prac urzędzeniowych

Przygotowanie Planów Urządzenia Lasu dla nadleśnictw Puszczy Białowieskiej będzie wymagało bowiem szeregu uzgodnień z samorządami, przedstawicielami świata nauki, ekspertami, organizacjami ekologicznymi i szeroko rozumianym społeczeństwem.

A.16. Forma oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz prezentowania programu ochrony przyrody, a także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Oprawy opisów taksacyjnych i map gospodarczo-przeładowych dla Nadleśnictwa oraz poszczególnych leśnictw należy wykonać w sposób ogólnie przyjęty, w twardej obwolucie. Pozostałe mapy zgodnie z opisem jak w punkcie B.17 oraz A.12.

Nadleśnictwa posiadają dane opisowe i wektorowe większości cennych obiektów przyrodniczych, które przekażą wykonawcy.

Nadleśnictwo Białowieża - opracowanie projektu Docelowej Sieci Drogowej zleciło BULiGL Białystok z terminem realizacji na dzień 31.08.2020r.

Nadleśnictwo Browsk - jest na etapie zlecenia w drodze przetargu, opracowania projektu Docelowej Sieci Drogowej nadleśnictwa. Ostateczny termin realizacji projektu zgodnie z zaleceniem DGLP upływa z dniem 31.12.2020 r.

Nadleśnictwo Hajnówka - opracowanie projektów Docelowa Sieci Drogowej zleciło LEHMANN Konin, z terminem realizacji na dzień 31.10.2020r.

Komisja podjęła decyzję, że ekspertyza ekonomicznie nie będzie wykonywana w ramach projektu PUL.

A.17. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000

Należy wykonać tab. XXII w stosunku do gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000.

A.18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych

Projekt planu urządzenia lasu musi zostać poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000, jak również na wyjątkową uniwersalną wartość (OUV) Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO Puszcza Białowieska.

B. ZAŁOŻENIA DO PLANU URZĄDZENIA LASU

Z uwagi na unikalność obiektu jakim jest Puszcza Białowieska zarówno pod względem przyrodniczym i kulturowym, konieczne jest indywidualne podejście podczas opracowania projektu planu urządzenia lasu.

B.1. Zebranie i zestawienie danych o obszarach chronionych w nadleśnictwie i funkcjach lasu, z uwzględnieniem obszarów NATURA 2000

Zagadnienie było omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

Zalecenia:

1. Na terenie rezerwatów przyrody można jedynie wykonywać czynności ochronne wynikające z planów ochrony, zadań ochronnych lub w przypadku ich braku z zezwoleń RDOŚ lub GDOŚ – w związku z czym nie należy planować żadnych wskazań gospodarczych na tym terenie.

2. Wszelkie działania powinny być zgodne z zasadami postępowania w poszczególnych strefach OŚD UNESCO – może być pewien konflikt z planami ochrony lub zadaniami ochronnymi – PUL tego nie rozstrzyga (ZPZ).

3. W granicach rezerwatów przyrody należy utrzymać podział powierzchniowy i nazewnictwo.

4. Na terenie OCHK i użytków ekologicznych - należy przestrzegać zakazów i nakazów wymienionych w aktach prawnych powołujących poszczególne formy ochrony przyrody

5. Art. 45 ustawy o ochronie przyrody - w przypadku użytków ekologicznych zakazy nie dotyczą prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody.

6. Wnioskuje się o aktualizację lokalizacji pomników przyrody według nowego podziału na wydzielenia (w powiązaniu do aktów prawnych powołujących).

7. Każda czynność na terenie strefy, skutkująca pozyskaniem drewna powinna odbywać się za zgodą: RDOŚ w przypadku ptaków:

- w strefie ochrony całorocznej – przez cały rok

- w strefie ochrony okresowej – w okresie ochronnym, zgodnym z zał. 4

rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16.12.2016 r., w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;

- w przypadku porostów – przez cały rok

przy uwzględnieniu reżimów w strefach UNESCO.

8. Należy opisać sposoby wykonywania zabiegów ochronnych w celu ich zachowania we właściwym stanie – dla wyodrębnionych stanowisk gatunków chronionych lub siedlisk przyrodniczych.

9. Dostosowanie granic wydziałów do granic obowiązujących stref ochrony. Aktualny wykaz gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną z podziałem na:

- gatunki chronione powszechnie występujące,
- rzadkie, („naturowe” i z Czerwonej Księgi) przy uwzględnieniu:

wyników inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej w latach 2016 – 2018 (DGLP);
wyników Państwowego Monitoringu Środowiska;

wyników obserwacji przyrodniczych, prowadzonych na bieżąco przez leśniczych,
aktualnych informacji o środowisku dostępnych w publikacjach naukowych oraz

udostępnionych przez lokalne NGO-sy (weryfikacja danych).

Brak Strategii ochrony żubrów w Puszczy Białowieskiej;

Zgodnie z PZO sporządzonym dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 za monitorowanie liczebności i stanu zdrowotnego zwierząt (żubrów), w tym profilaktykę i obsługę lekarsko-weterynaryjną odpowiada Białowieski Park Narodowy w porozumieniu z RDOŚ w Białymstoku – współpraca nadleśnictw. Stado białowieskich żubrów przebywa obecnie na terenie BPN oraz Nadleśnictw: Białowieża, Browsk i Hajnówka. Dodatkowo na terenie Nadleśnictwa Bielsk utrzymuje się ok. 60-80 os. żubra, które wyszły już na stałe z Puszczy Białowieskiej. Pojedyncze osobniki obserwowane są na terenie Nadleśnictw: Nurzec, Rudka

B.2. Typy siedliskowe lasu oraz ewentualna korekta w opisach o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, powinny być zweryfikowane w trakcie prac na podstawie prac siedliskowych i fitosocjologicznych. Granice tych siedlisk powinny stanowić podstawę do wyłączeń taksacyjnych. Zaleca się o tworzenie odrębnych wydziałów lub kęp dla siedlisk przyrodniczych

Weryfikacji chronionych siedlisk należy dokonać w oparciu o wyniki inwentaryzacji przyrodniczej Puszczy Białowieskiej 2016-2018 (DGLP) oraz prac fitosocjologicznych wykonanych przez BULiGL, Oddział w Białymstoku (RDLP) .

PZO dla obszaru Natura 2000 PLC200004 zatwierdzone zarządzeniem RDOŚ w Białymstoku z dnia 6.11.2015 r. w znacznej części jest nieaktualne i niezgodne ze stanem na gruncie – wynika to z inwentaryzacji przyrodniczej oraz dotychczasowych prac fitosocjologicznych. Niezgodności przedstawić w Prognozie i projekcie PUL.

B.2.1. Określenie typów drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub o kierunku gospodarczym §23 ust. 5 IUL

Typy drzewostanu przedstawione przez BULiGL Oddz. w Białymstoku (*w załączeniu*) na KZP należy traktować jako ramowe cele dla typu siedliskowego lasu oraz leśnego siedliska przyrodniczego.

B.3. Ustalenie wieków rębności dla głównych gatunków drzew

Zagadnienie omawiane podczas pierwszego posiedzenia Komisji Założeń Planu.

B.4. Podział lasów na gospodarstwa, w tym kwalifikowanie do gospodarstwa specjalnego.

Puszcza Białowieska stanowi bogaty przyrodniczo obszar, który musi być chroniony w sposób kompleksowy. Rezerwaty przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne rozmieszczone są niemal równomiernie na terenie całego kompleksu.

W celu zachowania ochrony Puszczy Białowieskiej należy utworzyć gospodarstwo specjalne.

B.4.1. Gospodarstwo specjalne

Gospodarstwo specjalne I

- 1) Lasy rezerwatowe.
- 2) Lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne.
- 3) Lasy stanowiące ostoje strefy ochrony zwierząt i grzybów podlegających ochronie gatunkowej.
- 4) Lasy stanowiące strefy ochrony stanowisk występowania granicznika płucnika.
- 5) Lasy cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (w szczególności na gruntach podmokłych), unikatowych, rzadkich i ważnych dla regionu (w tym wszystkie drzewostany na siedliskach bagiennych i łągowych- Bb, BMb, OI, OJ, Lł, Lw, LMb, Lł.).
- 6) Lasy stanowiące miejsca występowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory NATURA 2000.
- 7) Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa
- 8) Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych.
- 9) Lasy przeznaczone do masowego wypoczynku i turystyki.

10) Lasy stanowiące strefy Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO poza rezerwatami.

II. Gospodarstwo Specjalne II

Należy tutaj zaliczyć pozostałe drzewostany Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Białowieska” nie zaliczone wcześniej do gospodarstwa specjalnego I.

B.6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych w poszczególnych gospodarstwach.

W obrębie Puszczy Białowieskiej należy zaplanować zalecane przez Radę Naukowo – Gospodarczą LKP Puszcza Białowieska, wykorzystanie koncepcji lasu „ciągłego” , jako wariantu postępowania w strefie aktywnej. Należałoby wypracować mechanizm utrzymania stałej obecności części starodrzewów do ich naturalnego rozkładu.

Cięcia mogą być planowane wyłącznie w strefie aktywnej UNESCO. W strefie częściowej I i II nie powinno się planować żadnego użytkowania, natomiast w strefie buforowej – rębnie złożone z długim okresem odnowienia. Chociaż w obszarze Puszczy Białowieskiej w strefie buforowej zasadnym byłoby również pozostać przy koncepcji lasu „ciągłego” (aby nie wycinać gniazd ani powierzchni otwartych).

Uzupełnienie

1. Wykorzystanie zalecanej przez Radę Naukowo – Gospodarczą LKP Puszcza Białowieska koncepcji lasu „ciągłego”, jako wariantu postępowania w strefie aktywnej UNESCO. Pozwoli ona na wypracowanie mechanizmu utrzymania stałej obecności części starodrzewów do ich naturalnego rozkładu.

2. W strefie częściowej I i II UNESCO nie powinno się planować żadnych prac gospodarczych skutkujących pozyskaniem drewna. Chyba, że inaczej wskaże Zintegrowany Plan Zarządzania obiektem UNESCO, który jest równolegle opracowywany.

3. Planowanie cięć wyłącznie w strefie aktywnej UNESCO.

4. W strefie buforowej – planowane rębnie powinny być złożone z długim okresem odnowienia. W obszarze Puszczy Białowieskiej w strefie buforowej zasadnym byłoby również pozostać przy koncepcji lasu „ciągłego” (aby nie wycinać gniazd ani powierzchni otwartych).

Wykonawca prac dokona uzgodnień projektowanych cięć odnowieniowych z Nadleśnictwem i RDLP. Przed ustalonym terminem NTG (min. 60 dni) wykaz projektowanych działań wraz z załącznikami mapowymi przedstawi Zamawiającemu, który przekaże do RDOŚ celem zaopiniowania i podda konsultacjom społecznym. Projektując sposoby odnowienia, należy uwzględniać naturalne fazy rozwoju drzewostanu. Zabiegi ukierunkować

pod kątem potrzeb już istniejącego odnowienia oraz stworzenia warunków dla jego inicjowania. Powyższe działania powinny wynikać z obowiązującego Planu Zadań Ochronnych (PZO) dla obszaru Puszcza Białowieska.

Projektowanie działań w projekcie planu urządzenia lasu powinny mieć charakter ochronny w stosunku do siedlisk przyrodniczo cennych oraz długi lub średni okres odnowienia, w jak największym stopniu być ukierunkowane na inicjowanie oraz wykorzystanie odnowień naturalnych. Planowane zabiegi powinny zapewniać trwałość drzewostanów przy jednoczesnym zróżnicowaniu gatunkowym i wiekowym z zachowaniem części starodrzewów do naturalnych procesów (zgodnie z rekomendacjami UNESCO - kryterium IX i X). Wykorzystanie zalecanej przez Radę Naukowo – Społeczną LKP Puszcza Białowieska koncepcji lasu „ciągłego”, jako wariantu postępowania w strefie aktywnej UNESCO pozwoli na wypracowanie mechanizmu utrzymania stałej obecności części starodrzewów. W strefie częściowej I i II UNESCO nie powinno się planować żadnych prac skutkujących pozyskaniem drewna, za wyjątkiem sytuacji, które może wskazać Zintegrowany Plan Zarządzania obiektem UNESCO oraz realizacji zadań związanych z PZO. W strefie buforowej – planowane działania powinny mieć długi lub średni okresem odnowienia. W obszarze Puszczy Białowieskiej w strefie buforowej zasadnym byłoby również pozostać przy koncepcji lasu „ciągłego.”

B.7. Wytyczne w sprawie drzewostanów do przebudowy (działań ochronnych).

Podczas prac taksacyjnych należy zarejestrować i sporządzić wykaz drzewostanów do przebudowy zgodnie z § 40 Instrukcji Urządzania Lasu, przyjmując jako główną przesłankę skład drzewostanów trwale uszkodzony. W wykazach ująć drzewostany z rozpoczętą przebudową.

Podczas porządkowania powierzchni będą pozostawiane żywe, wartościowe drzewa (lub fragmenty drzewostanu), stabilne i nie zagrażające bezpieczeństwu, które nie będą przeszkadzać wzrostowi młodego pokolenia i będą pomocne do uzupełniającego odnowienia naturalnego, pełniąc rolę nasienników. Odnowienia sztuczne będą wykonywane przede wszystkim gatunkami liściastymi, takimi jak dęby, lipy, klony, wiązy i inne, z użyciem technik przyjaznych dla środowiska (w tym np. na glebach o dobrej sprawności bez wykonywania przygotowania gleby).

Zastosowane zostaną nowatorskie i proekologiczne sposoby odnowienia, przede wszystkim dla dębu, w tym siew i sadzenie w formie placówek, co pozwoli na późniejszą

łatwiejszą pielęgnacją i ochronę młodego pokolenia przed szkodami od zwierzyny, bez konieczności stosowania dużych pow. grodzień.

B.8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych.

Działania planować wg. stanu na gruncie uwzględniając fazy rozwojowe drzewostanu. Ustalając wskazania do działań nie należy stosować szablonu wiekowego.

Przy planowaniu wskazań należy uwzględnić wyłączenia z zabiegów, wynikające z form ochrony, takich jak strefy całorocznej ochrony miejsc gniazdowania, obszary nie objęte gospodarowaniem (ONG), oraz strefowanie UNESCO, tak aby wykonanie zaplanowanych działań ochronno - pielęgnacyjnych było w przyszłości możliwe.

Zasadność i charakter działań (CP, TW, TP) powinna być uzgodniona w trakcie prac terenowych.

W strefie ochrony aktywnej UNESCO i w strefie buforowej oraz poza nią pielęgnacja i ochrona drzewostanów powinna być ukierunkowana na zachowanie wielogatunkowych, wielowiekowych drzewostanów poprzez regulację składu gatunkowego, zapewniającą maksymalne dostosowywanie do warunków siedliskowych (renaturyzacja).

Działania powinny być projektowane i realizowane z uwzględnieniem Zasad Hodowli Lasu oraz najnowszych opracowań, uwzględniających powyższą tematykę m.in. takich jak: „Kierunkowe wytyczne w zakresie powstrzymania gradacji kornika drukarza oraz restytucji drzewostanów puszczańskich na terenach po gradacyjnych w Leśnym Kompleksie Promocyjnym Puszcza Białowieska” , Ekspertyza uwzględniająca szczegółową, wieloaspektową analizę w zakresie charakterystyki drzewostanów z uwzględnieniem martwych drzew, na podstawie danych zebranych w toku inwentaryzacji przyrodniczo – kulturowej na terenie Puszczy Białowieskiej z lat 2016 – 2018”.

W porozumieniu z Nadleśnictwem należy uzgodnić wykaz powierzchni nie wymagających cięć. Nie stosować pilności zabiegów cięć pielęgnacyjnych.

B.9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu, w tym orientacyjne składy gatunkowe upraw.

Należy uwzględnić ograniczenia wynikające z zasad postępowania w poszczególnych strefach Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO, Kierunkowych wytycznych w zakresie powstrzymania gradacji kornika drukarza oraz restytucji drzewostanów puszczańskich na terenach po gradacyjnych w Leśnym Kompleksie Promocyjnym Puszcza Białowieska oraz

obowiązku wyłącznego stosowania gatunków rodzimych pochodzących z Puszczy Białowieskiej.

Można wprowadzać wyłącznie rodzime gatunki, tylko pochodzenia lokalnego. Należy maksymalnie wykorzystać naturalne odnowienie, albo na całych powierzchniach, albo pomiędzy placówkami Db. Sztuczne odnowienie może być stosowane wyłącznie poza strefą ochrony częściowej I i II. W strefie aktywnej co najwyżej placówki Db i odnowienie naturalne pomiędzy. Należy dopuścić dużą swobodę w przypadku uznania odnowień naturalnych pod kątem składu gatunkowego. Obowiązek wyłącznego stosowania gatunków rodzimych, tylko pochodzenia lokalnego.

Na terenach po gradacyjnych kształtując nowe pokolenie lasu należy w jak najszerszym zakresie wykorzystywać naturalne procesy sukcesyjne wspierając je celowym działaniem, co pozwoli kształtować drzewostany zróżnicowane przestrzennie, gatunkowo i wiekowo.

W procesie hodowlanym zainicjowane i samorzutne odnowienia naturalne w miarę potrzeb powinny być uzupełnione sztucznie o brakujące gatunki tak, aby uzyskać skład gatunkowy upraw maksymalnie dostosowany do potencjału siedliskowego.

Wprowadzane sztucznie gatunki będą rodzime, lokalnego pochodzenia oraz będą zgodne z regionalizacją nasienną

Należy dopuścić dużą swobodę i elastyczność w zakresie składu gatunkowego uznawanych odnowień naturalnych, z możliwością kształtowania składu gatunkowego np. na obszarze jednostek kontrolnych

W przypadku Db zaleca się zastosowanie grupowej formy odnowienia (zgodnie z w/w opracowaniem), przewiduje się również zmniejszenie udziału Św i Js w odnowieniach lasów Puszczy Białowieskiej, czego dowodem są proponowane składy gatunkowe.

Dąb na siedliskach lasowych powinien stanowić 30-40% udziału w składzie przy zastosowanym odnowieniu grupowym (jest to zgodne z zapisami Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 P.B. PLC2000004).

Należy zwiększyć udział innych gatunków liściastych, popierając jednocześnie odnowienia naturalne (m.in. Brz, Os, Kl, Lp, Gb) w zależności od żyzności siedliska.

Należy uwzględniać ograniczenia wynikające z zasad postępowania w poszczególnych strefach Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO, sztuczne odnowienie będzie stosowane w strefie ochrony aktywnej oraz strefie buforowej (chyba, że PZO lub Zintegrowany Plan Zarządzania OŚD Puszcza Białowieska wskaże na odstępstwa).

<i>Typ siedliskowy lasu</i>	<i>Typ drzewostanu</i>	<i>Proponowane składy gatunkowe upraw</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Bśw (1)</i>	<i>So</i>	<i>So 80%, Brzb Św i inne z odn. nat. 20%.</i>
<i>Bśw (2)</i>	<i>So</i>	<i>So 70%, Św 10%, Brzb Os i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>Bw</i>	<i>Św So</i>	<i>So 70%, Św 10%, Brz, Os i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>Bb</i>	<i>So</i>	<i>Odnowienie naturalne - bez użytkowania</i>
<i>BMśw (1)</i>	<i>Db So</i>	<i>So 40%, Db 30%, Św 10%, Brzb i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>BMśw (2)</i>	<i>Brz So</i>	<i>So 50%, Brzb, 20% Św 10%, Db, Os i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>BMw</i>	<i>Brz So</i>	<i>So 40%, Brzb 20%, Św 10%, Db 10% Os, Kl, Wz i inne 20%</i>
<i>BMb (1)</i>	<i>Brz So</i>	<i>So 30%, Brzb 20% Św 20%, Ol 10%, Brzom i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>BMb (2)</i>	<i>So Brzom</i>	<i>Odnowienie naturalne - bez użytkowania</i>
<i>LMśw</i>	<i>So Db</i>	<i>Db 30%, So 20%, Św 20%, Lp 10%, Gb, Kl, Brz, Os i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>LMw</i>	<i>So Db</i>	<i>Db 40%, So 30%, Św, Ol 10%, Lp, Kl, Brzb, Gb, Os i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>LMb (1)</i>	<i>Ol</i>	<i>Ol 70%, Brz, So i inne 30%, preferować odn. nat</i>
<i>LMb (2)</i>	<i>So Ol</i>	<i>Ol 50% So 30% Brz i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>Lśw (1)</i>	<i>Lp Kl Db</i>	<i>Db 40%, Kl, Lp 20%, Św 10%, Wz 10%, Gb, lwa, Os, Brzb, i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>Lśw (2)</i>	<i>Gb Db</i>	<i>Db 30%, Gb 20%, Kl, Lp, Wz 20%, Św 10%, Brzb, Os, lwa, Ol, i inne z odn. nat. 20%</i>
<i>Lw</i>	<i>Js Db</i>	<i>Db 40%, Js 30%, Brz, Św i inne z odn. nat. 30%</i>
<i>Ol</i>	<i>Js Ol</i>	<i>Ol 50%, Js 20%, Św, Db, Wz, Lp i inne z odn. nat. 30%,</i>
<i>Ol</i>	<i>Ol</i>	<i>Ol 80%, Js, Brz, Wb i inne z odn. nat. 20%</i>

B.10 Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu należy określić na podstawie danych zawartych w referacie kierownika ZOL-u (załącznik do protokołu z pierwszego posiedzenia KZP).

Wytyczne z ochrony lasu do projektów PUL należy określić na podstawie opracowanej przez IBL "Metodyki integrowanej ochrony drzewostanów iglastych," i „Metodyki integrowanej ochrony drzewostanów liściastych„.

Planowanie działań z zakresu ochrony lasu powinno być trwale związane z realizacją zrównoważonej gospodarki leśnej i wykonane w oparciu o ocenę stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów z podziałem na gatunki drzew w rozbiciu na strefy UNESCO . W terenie należy ustalić rozmiar szkód spowodowanych przez czynniki biotyczne, abiotyczne z uwzględnieniem ich lokalizacji oraz przyczyn, w tym szkód spowodowanych przez:

- a) szkodliwe owady, w tym gradacje kornika drukarza
- b) patogeniczne grzyby, w tym grzyby systemów korzeniowych zwłaszcza na gruntach porolnych oraz określić potrzeby stosowania metod w tym biologicznych ograniczania szkód

- c) zwierzynę w uprawach i młodnikach
- d) szkód od czynników abiotycznych (susza, wiatr, śnieg)

Opracować dla nadleśnictwa mapę ochrony lasu, z uwzględnieniem lokalizacji zamaryłych drzewostanów z powodu gradacji korników świerka.

Wytyczne w sprawie ochrony przeciwpożarowej należy określić w oparciu o zapisy obowiązującej „Instrukcji urządzenia lasu” dotyczące określenia kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z mapami przeglądowymi (patrz §§ 101, 102, 103, 104 IUL), zapisy „Instrukcji ochrony lasu”, a także na podstawie obowiązujących przepisów, zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2006 r. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.), „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu”, a także zaleceń zawartych w „Planie zabezpieczenia przeciwpożarowego Puszczy Białowieskiej”, wprowadzonym do stosowania zarządzeniem nr 25/2018 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku z dnia 14 maja 2018 roku w sprawie wdrożenia w praktyce „Planu zabezpieczenia przeciwpożarowego Puszczy Białowieskiej” (ZO.2621.6.2018) oraz zawartych w opracowywanym „Planie zabezpieczenia przeciwpożarowego i gaszenia pożarów lasu dla polskiej części Transgranicznego Obiektu Światowego Dziedzictwa Białowieża Forest”.

Przy planowaniu i prowadzeniu działań z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasu należy:

- Wykorzystać metodę ustalania klas palności drzewostanów do szczegółowego określenia zagrożenia pożarowego lasu.
- Zweryfikować w terenie rodzaje pokrywy gleby pod kątem ustalenia klas palności drzewostanów.
- Wskazać obszary leśne szczególnie narażone na powstanie pożarów na podstawie ustalonych klas palności.
- Klasy palności drzewostanów (zgeneralizowane do oddziału) przedstawić na mapie sytuacyjno-przeglądowej ochrony przeciwpożarowej, z zaznaczeniem obszarów ochrony rezerwatowej.
- Opracować wykaz obiektów szczególnie cennych takich jak niektóre rezerваты i pomniki przyrody wraz z podaniem zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego (zgodnie z załącznikiem nr 4 „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu”), podając adres leśny i powierzchnię rezerwatu, adres leśny i współrzędne geograficzne w układzie WGS 84 pomników przyrody, wraz z opracowaniem warstwy LMN dotyczącej

tych obiektów zgodnie ze standardem LMN, na potrzeby sporządzenia charakterystyki zagrożenia pożarowego nadleśnictwa w „Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”.

- Ustalić z jednostkami ochrony przeciwpożarowej, będącymi w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, procedurę postępowania na wypadek pożaru szczególnie cennych i zagrożonych drzew pomnikowych.
- Ustalić kategorię zagrożenia pożarowego dla nadleśnictwa.
- Wskazać lokalizację jednostek gaśniczych PSP i OSP.
- Zgodnie z załącznikiem nr 3 „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu” określić czas swobodnego rozwoju pożaru lasu dla najbardziej oddalonych od sił ratowniczo-gaśniczych fragmentów kompleksów leśnych.
- Wskazać lokalizację różnego typu obiektów stwarzających zagrożenie pożarowe.
- Wykonać analizę sytuacji pożarowej w minionym okresie gospodarczym zgodnie z §103 Instrukcji urządzenia lasu.
- Przeprowadzić analizę stopnia penetracji lasu.
- Określić zagrożenia związane z istniejącymi szlakami komunikacyjnymi, liniami energetycznymi.
- Opracować docelową sieć dojazdów pożarowych dostępnych dla jednostek straży pożarnej wraz z lokalizacją mijanek, mostów, przepustów, przejazdów kolejowych. Należy wykorzystać metodę klas palności drzewostanów.
- Lokalizację i stan punktów zaopatrzenia wodnego oraz baz p.poż. (wraz z zestawem map)
- Określić zadania profilaktyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz zadania i obowiązki nadleśnictwa związane z powstaniem i gaszeniem pożaru lasu w tym współpracy z jednostkami straży pożarnej (również w ramach Transgranicznego Obiektu Światowego Dziedzictwa Białowieża Forest).
- Określić ramowe zasady działania Systemu obserwacyjno-alarmowego.
- Określić zasady alarmowania sił i środków jednostek ochrony przeciwpożarowej w przypadku pożaru lasu.
- Opracować dla nadleśnictwa mapę ochrony przeciwpożarowej.

B.11 Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego, w tym sporządzenia odpowiedniej mapy przeglądowej

Rozwój regionu na bazie turystyki i edukacji w oparciu o Zintegrowany Plan Zarządzania Obiektem, którego częścią powinna być szeroka analiza możliwości rozwoju turystyki w Puszczy.

Działania edukacyjne należy oprzeć o programy UNESCO, w tym w szczególności na dokumencie: „The KIT: World Heritage in Young Hands” – jest to jedno z głównych narzędzi Programu Edukacji Światowego Dziedzictwa.

Celem jest zaangażowanie nauczycieli w programy nauczania, służące podnoszeniu świadomości społeczeństwa o znaczeniu światowego dziedzictwa.

Rozwój współpracy z okolicznymi placówkami oświatowymi zrzeszonymi z UNESCO oraz zachęcanie okolicznych szkół do przystąpienia do Szkół Zrzeszonych UNESCO. Dla szkoły jest to nie tylko prestiż ale też wiele korzyści na poziomie kształcenia młodzieży i kontaktów międzynarodowych...

PUL powinien wskazać konieczność opracowania jednolitego planu zagospodarowania turystycznego Puszczy, łącznie z Białowieskim Parkiem Narodowym. Powinno to być spójne i jednolite w całym obiekcie UNESCO Puszcza Białowieska (po stronie polskiej).

W Agendzie dla zrównoważonego rozwoju i konkurencyjnej turystyki europejskiej (KOM 200/352) stwierdzono, że najważniejszym wyzwaniem na najbliższe dziesięciolecia jest wzrost turystyki zdrowotnej oraz turystyki związanej z dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym.

Działania w tym zakresie mają być ukierunkowane na: realizację wspólnych partnerskich projektów na obszarach przygranicznych w zakresie ochrony środowiska i inicjatyw kulturowych, poprawę dostępności transportowej, w tym podwyższenia standardu i bezpieczeństwa dróg prowadzących do obszarów przyrodniczo cennych.

Edukacja leśna społeczeństwa w LP jest częścią systemu nieformalnej edukacji, poza systemem MEN. Nieformalna edukacja leśna społeczeństwa w LP jest częścią Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej w Polsce. Planowane kierunki działania z zakresu edukacji leśnej muszą wynikać z wytycznych Zarządzenia DGLP nr 57/2003 z dn. 9 maja 2003 roku w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w LP.

Propozycje zagospodarowania turystycznego nadleśnictw wymagają koordynacji działań i inwestycji podejmowanych we współpracy z samorządem lokalnym. Należy w pierwszej kolejności dokonać rozpoznania istniejących obiektów, dokonać analizy ich roli w całokształcie ruchu turystycznego i dopracować plany długoterminowych planów inwestycyjnych służących utrzymaniu najbardziej popularnych obiektów.

Należy sporządzić mapę zagospodarowania na podstawie standaryzacji obiektów turystycznych (dane DGLP) oraz wyników inwentaryzacji obiektów turystyczno-rekreacyjnych i edukacyjnych.

Szczegółowe informacje na ten temat przekazano w sierpniu 2019 roku. – „do końca 2019 roku zostanie sporządzona inwentaryzacja obiektów liniowych (szlaki piesze, rowerowe, wodne, oraz ścieżki dydaktyczne) na LMN”. Uzupełnienie:

1. PUL powinien wskazać konieczność opracowania „Koncepcji zagospodarowania turystycznego Puszczy”. Takie opracowanie ekspercko - badawcze będzie wskazywać potrzeby i wyzwania turystyki leśnej w kontekście zamierzeń inwestycyjnych i organizacyjnych nadleśnictw, Białowieskiego PN oraz samorządów gmin znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictw.

2. Propozycje zagospodarowania turystycznego nadleśnictw wymagają koordynacji działań i inwestycji podejmowanych we współpracy z samorządem lokalnym. Celem ma być taka organizacja rekreacji, by wyeksponować najpopularniejsze obiekty i oferty usług przy jednoczesnym maksymalnym ograniczeniu potencjalnych konfliktów na styku: turystyka, ochrona przyrody, gospodarka leśna, bezpieczeństwo ludzi.

3. Należy sporządzić mapę zagospodarowania na podstawie standaryzacji obiektów turystycznych (dane DGLP) oraz wyników inwentaryzacji turystyczno-rekreacyjnych i edukacyjnych dla obiektów punktowych, powierzchniowych i kubaturowych z 2018 r. oraz ścieżek edukacyjnych z roku 2019. W przypadku przebiegu szlaków turystycznych własnych i innych podmiotów zlokalizowanych na gruntach nadleśnictwa należy posłużyć się danymi o ich przebiegu i atrybutach z inwentaryzacji szlaków turystycznych. Działania powinny być prowadzone we współpracy z OR PTTK - zgodnie z Porozumieniem DGLP z Zarządem PTTK z dn. 23.08.2019

4. Artykuły 4 i 5 Konwencji światowego dziedzictwa zwracają uwagę na znaczenie prezentowania i promowania obiektów UNESCO. Dobra światowego dziedzictwa UNESCO to „widowiskowe” cele podróży , które mogą przyciągnąć dużą liczbę turystów i przynieść korzyści ekonomiczne poprzez odpowiednie zaprezentowanie marki: wystawienie emblematów przydrożnych, znaczniki szlaków i ścieżek obecność w pismach i publikacjach oraz multimediami. Działanie ma być spójne i jednolite w całym obiekcie UNESCO Puszcza Białowieska (po stronie polskiej).

5. W Agendzie dla zrównoważonego rozwoju i konkurencyjnej turystyki europejskiej (KOM 200/352) stwierdzono, że najważniejszym wyzwaniem na najbliższe dziesięciolecie jest wzrost turystyki zdrowotnej oraz turystyki związanej z dziedzictwem

kulturowym i przyrodniczym. Działania w tym zakresie mają być ukierunkowane na: realizację wspólnych partnerskich projektów na obszarach przygranicznych w zakresie ochrony środowiska i inicjatyw kulturowych, poprawę dostępności transportowej, w tym podwyższenia standardu i bezpieczeństwa dróg prowadzących do obszarów przyrodniczo cennych.

6. Edukacja leśna społeczeństwa w LP jest częścią systemu nieformalnej edukacji, poza systemem MEN. Nieformalna edukacja leśna społeczeństwa w LP jest częścią Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej w Polsce - obecnie wdrażana w oparciu o Drugą Politykę Ekologiczną Państwa z czerwca 2000 r. Planowane kierunki działania muszą korelować z 10 letnimi Programami Edukacji Leśnej w Nadleśnictwie i uwzględniać cele wskazane w Zarządzeniu DGLP nr 57/2003 z dn. 9 maja 2003 roku w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w LP. Zachęca się do tworzenia warunków do kształcenia wszystkich pracowników nadleśnictwa w zakresie kompetencji edukacyjnych we współpracy z Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli.

7. Tworzenie programów i projektów edukacyjnych promujących obiekt UNESCO powinny być przygotowane z lokalnymi placówkami oświatowymi. Szkoły winne być zachęcane do przystąpienia do Programu Szkół Stowarzyszonych UNESCO.

B.12 Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

Użytkowanie uboczne

Wzorem lat ubiegłych przewiduje się jedynie pozyskiwanie choinek dla potrzeb zaopatrzenia rynku lokalnego. Na terenie Nadleśnictw założone plantacje choinkowe, na których prowadzone będzie pozyskanie choinek.

Ponadto corocznie w ramach gospodarki łąkowo-rolnej oraz projektów ochrony gatunkowej (Żubr i Orlik Krzykliwy) są wykaszane w miarę możliwości tereny niezadrzewione tj. łąki, pastwiska, nieużytki.

Gospodarka łowiecka

W zakresie zarządzania populacjami zwierzyny dążyć do utrzymywania możliwie niskiego zagęszczenia populacji jeleni w Puszczy Białowieskiej na poziomie 30-35 osobników/1000ha lasu, który zapewni właściwe funkcjonowanie populacji dużych drapieżników, realizację celów ośrodków hodowli zwierzyny jak też umożliwi stabilne sterowanie dynamiką liczebności populacji.

Doprowadzić do sytuacji, gdzie będzie możliwe prowadzenie pozyskania zwierzyny w obszarach referencyjnych i rezerwach przyrody.

W zakresie realizacji programu poprawy naturalnych warunków bytowania zwierzyny zapewnić gatunkom kopytnym możliwie największą powierzchnię poletek i łąk łowieckich, a także innych obszarów „otwartych”. Uprawy i młodniki, stale i znacząco uszkodzane przez zwierzynę przeznaczać na poletka łowieckie. Zapewniać żer zwierzynie w okresie jesień-wiosna przez odpowiednie planowanie powierzchni z cięciami tak, aby można było pozostawić im na dłuższy czas do żerowania drzewa z trzebieży (So, Os), na zrębach oraz drzewa spałowe pojedyncze lub w grupach.

B.13 Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu zagadnień dotyczących infrastruktury Nadleśnictw.

Zamierzenia inwestycyjne należy ująć w części planistycznej opisu ogólnego nadleśnictwa. Opracowując rozdział „Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji”, w którym kierunkowo opisuje się potrzeby w zakresie:

- a) budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych,
- b) wykonania i utrzymania szlaków technologicznych ,
- c) budowy i remontów siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych,
- d) urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji, ośrodków i izb edukacji przyrodniczej,

Inwestycje z zakresu budownictwa kubaturowego należy przeprowadzać w ramach posiadanych środków własnych oraz pozyskanych środków zewnętrznych, zgodnie z wytycznymi przesłanymi przez DGLP i RDLP (zgody Dyrektora Generalnego LP lub Dyrektora RDLP w zależności od wartości progowych inwestycji kubaturowych).

Na realizację w planach wieloletnich oczekują zatwierdzone inwestycje kubaturowe:

1. Nadleśnictwo Białowieża

- Budowa budynku leśniczówki i budynku gospodarczego w m. Budy
- Rozbudowa, nadbudowa i przebudowa istniejącego bud. gosp. ze zmianą sposobu użytkowania na bud. biurowo-konferencyjny
- Modernizacja budynku siedziby nadleśnictwa
- Przebudowa budynku gosp. w m. Krzyże 29
- Modernizacja placu garażowego

2. Nadleśnictwo Browsk

- Budowa budynku siedziby nadleśnictwa

- Rozbudowa, przebudowa budynku mieszkalnego i bud. gosp. z infrastrukturą techniczną osady Pasieki

- Przebudowa budynku mieszkalnego os. Gnilec 7

3. Nadleśnictwo Hajnówka

- Budowa budynku gospodarczego z chłodnią na szkółce

- Adaptacja budynku mieszkalnego na dwie kancelarie w m. Czerlonka Leśna

- Przebudowa ze zmianą sposobu użytkowania budynku hali na Ośrodek Edukacji Leśnej

- Przebudowa, rozbudowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego w Hajnówce

- Modernizacja budynku gospodarczego w Hajnówce

Niezależnie od powyższego należy uwzględnić realizację zadań inwestycyjnych, związanych z realizacją takich programów jak: czynna ochrona żubra w Polsce, mała retencja nizinna - MRN2, szlaki turystyczne, w tym Green Velo, itp.

Nadleśnictwo przekaze Wykonawcy PUL wykaz inwestycji rozpoczętych, które będą realizowane w trakcie prac urzędniowych.

Należy wykorzystać wyniki inwentaryzacji obiektów turystycznych zarówno kubaturowych, jak punktowych i liniowych z 2018 i 2019 roku. Rozważyć modernizację istniejących ścieżek edukacyjnych do przeprowadzania samodzielnych zajęć terenowych przez nauczycieli i wychowawców. Uwzględnić w programach edukacyjnych powierzchnie do projektów badawczych oraz wspierających inicjatywy pro turystyczne o charakterze ponadlokalnym wynikających z promocji obiektów UNESCO. Szczegółowe informacje na ten temat przekazano w sierpniu 2019 roku. – „Priorytetem jest tworzenie infrastruktury do turystyki aktywnej i specjalistycznej np. ekoturystyki, agroturystyki, survivalu leśnego, turystyki rowerowej i innych.” oraz Przy tworzeniu propozycji zagospodarowania infrastruktury edukacyjnej należy mieć na uwadze współpracę z lokalnymi placówkami oświatowymi i opiekuńczo- wychowawczymi . Zalecenia MEN w sprawie Kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej - przyroda, zobligowały nauczycieli do prowadzenia zajęć terenowych w oparciu o obiekty edukacyjne: izby/ ośrodki /zielone klasy LP.

1. Należy posługiwać się standaryzacją obiektów zgodnie z Zarządzeniem DGLP nr 74 z dn. 18.10.2018 oraz wykorzystać wyniki inwentaryzacji obiektów turystycznych kubaturowych, punktowych, powierzchniowych i liniowych z lat 2018 i 2019 oraz 2020.

2. Priorytetem jest tworzenie infrastruktury do turystyki aktywnej i specjalistycznej np. ekoturystyki, agroturystyki, surwiwalu leśnego, buscrafting, kąpieli leśnych, turystyki rowerowej i innych.

3. Przy tworzeniu propozycji zagospodarowania infrastruktury edukacyjnej należy mieć na uwadze współpracę z lokalnymi placówkami oświatowymi i opiekuńczo - wychowawczymi. Zalecenia MEN w sprawie kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej zobligowały nauczycieli do prowadzenia zajęć terenowych w oparciu o obiekty edukacyjne: izby, ośrodki, zielone klasy LP. Należy rozważyć modernizację istniejących ścieżek edukacyjnych do przeprowadzania samodzielnych zajęć terenowych przez nauczycieli i wychowawców.

4. Należy uwzględnić w programach edukacyjnych powierzchnie do projektów badawczych oraz prezentacji wyników inwentaryzacji zasobów archeologicznych Puszczy

5. Należy podjąć działania rozwiązujące problem wykorzystania edukacyjnego zabytkowych budynków oraz żwirowni na terenie OEL Jagiellońskie

6. Infrastruktura turystyczna powinna być lokalizowana tak by minimalizować dojazd do niej drogami leśnymi.

B.13.3 Melioracje wodne i mała retencja

Urządzenia wodnomelioracyjne będące w zarządzie nadleśnictw są czyszczone i remontowane na bieżąco w miarę potrzeb i posiadanych środków finansowych. Należy wykonać analizę hydrologiczną dla Puszczy w ramach PUL.

B.14 Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Nie jest zasadne wykonanie ekspertyzy ekonomicznej.

B.15. Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Wykonawca opracuje rozdział „Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego”. Przedstawi wpływ realizacji PUL na środowisko i obszar Natura 2000. Należy obliczyć orientacyjną, spodziewaną na koniec okresu gospodarczego, wielkość zasobów miąższości grubizny drzewostanów Nadleśnictw oraz dokonać ogólnych porównań i analiz spodziewanej wielkości zasobów drzewnych na koniec okresu obowiązywania planu – zgodnie z § 123 IUL.

B.16 Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody, w tym sporządzenie tabel dotyczących przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych (tabela nr XXII i XXIII)

Dotychczasowy Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa, sporządzony na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. należy zweryfikować i zaktualizować.

Nowe Plany Urządzenia Lasu dla Nadleśnictw: Białowieża, Browsk, Hajnówka powinny być sporządzone zgodnie z rekomendacjami UNESCO, a więc opracowane na podstawie Zintegrowanego Planu Zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa jak również planu przeciwpożarowego dla Puszczy (przedmiotowe dokumenty są w trakcie opracowywania).

Przede wszystkim należy oprzeć się o wartości dla których utworzono Obszar Światowego Dziedzictwa UNESCO Puszcza Białowieska. Należy wziąć pod uwagę zapisy wniosku renowacyjnego oraz szczegółowo omówić wpływ PUL na uniwersalną wyjątkową wartość Obiektu Światowego Dziedzictwa (OUV) Puszcza Białowieska.

Należy wziąć pod uwagę, zalecaną między innymi przez Radę Naukowo – Społeczną LKP Puszcza Białowieska, potrzebę weryfikacji przebiegu stref Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska przy wykorzystaniu opracowania pt. „Waloryzacja podziału powierzchniowego Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska z uwzględnieniem potencjału przyrodniczego i możliwości realizacji wytycznych UNESCO”, wykonanego w 2018 i 2019 roku przez BULiGL Oddział w Białymstoku na zlecenie RDLP w Białymstoku.

Na potrzeby opracowania nowego POP zasadnym jest zwrócenie szczególnej uwagi na drzewostany pochodzenia naturalnego, czyli takie które nie były sadzone, tylko powstały w sposób spontaniczny. Uwypuklając znaczenie tych drzewostanów. Należy odstąpić od obowiązującej obecnie definicji drzewostanów ponad 100 letnich. Według prof. Bogumiły Jędrzejewskiej „drzewostany stuletnie” - to skrót myślowy. Chodzi o drzewostany, które powstały przed rokiem 1915-1920, kiedy zaczęła się gospodarka leśna w puszczy i zaczęło się sadzenie”.

Dane dotyczące aktualnych form ochrony przyrody zostały przekazane pismem z dnia 3 grudnia 2019 roku. Zmiany dotyczą Nad. Browsk: decyzją RDOŚ w Białymstoku z dnia 7.01.2020 roku zlikwidowanych zostało 15 stref ochrony granicznika płucznika w Nad. Browsk oraz decyzją z 13.01.2020 r., znak: WPN.6442.3.2020.MC - 4 strefy orlika krzykliwego.

Aktualizacja POP powinna przede wszystkim opierać się o wyniki 3 letniej inwentaryzacji przyrodniczej Puszczy Białowieskiej koordynowanej przez DGLP. Należy wskazać niezgodności Planu Zadań Ochronnych Natura 2000 Puszcza Białowieska z terenem oraz propozycję zmian. Rada Naukowo – Gospodarcza LKP Puszcza Białowieska zauważyła zasadność aktualizacji Planu Zadań Ochronnych sporządzonego dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 wraz z tworzeniem PUL dla Nadleśnictw: Białowieża, Browsk i Hajnówka.

Zaleca się wydzielenie siedlisk przyrodniczych do odrębnych wydzieleń lub kęp. W przypadku siedlisk przyrodniczych nieleśnych, dla których nie planuje się wskazówek w PUL, informacje dotyczące sposobu postępowania na danych siedliskach przyrodniczych powinny być zawarte w POP, zgodnie z PZO. Na siedliskach przyrodniczych należy przede wszystkim zaplanować działania zgodnie z obowiązującym PZO sporządzonym dla obszaru Natura 2000. Siedliska przyrodnicze - które zostały częściowo zweryfikowane w ramach wykonywanych Planów zadań ochronnych oraz inwentaryzacji przyrodniczej Puszczy Białowieskiej 2016-2018 (DGLP) - wymagają ponownej weryfikacji w ramach prac urzędzeniowych

Na terenie Nadleśnictwa Białowieża i Browsk położona jest otulina Białowieskiego Parku Narodowego. W związku z tym zgodnie z art. 10 ust. 7. Ustawy o ochronie przyrody projekt PUL i zadania z zakresu gospodarki leśnej, o których mowa w art. 19 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w części dotyczącej otuliny parku narodowego wymagają uzgodnienia z dyrektorem parku narodowego w zakresie ustaleń tych planów lub zadań, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody parku narodowego; Uzupełnienie:

1. Nowe Programy Ochrony Przyrody należy sporządzić przede wszystkim w oparciu o wartości dla których utworzono Obszar Światowego Dziedzictwa UNESCO Puszcza Białowieska. Należy wziąć pod uwagę zapisy wniosku renowacyjnego oraz szczegółowo omówić wpływ PUL na uniwersalną wyjątkową wartość Obiektu Światowego Dziedzictwa (OUV) Puszcza Białowieska.

2. Powinny one być zgodnie z rekomendacjami UNESCO, a więc opracowane na podstawie Zintegrowanego Planu Zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa jak również planu przeciwpożarowego dla Puszczy (przedmiotowe dokumenty są w trakcie opracowywania).

3. Należy wziąć pod uwagę, zalecaną między innymi przez Radę Naukowo – Gospodarczą LKP Puszcza Białowieska, potrzebę weryfikacji przebiegu stref Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska przy wykorzystaniu opracowania pt.

„Waloryzacja podziału powierzchniowego Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska z uwzględnieniem potencjału przyrodniczego i możliwości realizacji wytycznych UNESCO”, wykonanego w 2018 i 2019 roku przez BULiGL Oddział w Białymstoku na zlecenie RDLP w Białymstoku.

4. Należy zwrócić szczególną uwagę na drzewostany pochodzenia naturalnego, czyli takie które nie były sadzone, tylko powstały w sposób spontaniczny. Uwypuklając znaczenie tych drzewostanów należałoby odstąpić od obowiązującej obecnie definicji drzewostanów ponad 100 letnich. Według prof. Bogumiły Jędrzejewskiej „drzewostany stuletnie - to skrót myślowy. Chodzi o drzewostany, które powstały przed rokiem 1915 -1920, kiedy zaczęła się gospodarka leśna w puszczy i zaczęło się sadzenie”.

5. Na siedliskach przyrodniczych należy przede wszystkim zaplanować działania zgodnie z obowiązującym PZO sporządzonym dla obszaru Natura 2000.

6. Należy dokonać wszelkich starań, aby działania wynikające z PZO, za które podmiotem odpowiedzialnym jest właściwy nadleśniczy, zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem.

7. W przypadku siedlisk przyrodniczych nieleśnych, dla których nie planuje się wskazówek w PUL, informacje dotyczące sposobu postępowania na danych siedliskach przyrodniczych powinny być zawarte w POP, zgodnie z PZO.

8. Na terenie Nadleśnictwa Białowieża i Browsk położona jest otulina Białowieskiego Parku Narodowego. W związku z tym zgodnie z art. 10 ust. 7. Ustawy o ochronie przyrody projekt PUL i zadania z zakresu gospodarki leśnej, o których mowa w art. 19 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w części dotyczącej otuliny parku narodowego wymagają uzgodnienia z dyrektorem parku narodowego w zakresie ustaleń tych planów lub zadań, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody parku narodowego;

9. Dane dotyczące aktualnych form ochrony przyrody zostały przekazane pismem z dnia 3 grudnia 2019 roku. Zmiany dotyczą Nadleśnictwa Browsk: decyzją RDOŚ w Białymstoku z dnia 7.01.2020 roku zlikwidowanych zostało 15 stref ochrony granicznika płucnika oraz decyzją z 13.01.2020 r., znak: WPN.6442.3.2020.MC - 4 strefy orlika krzykliwego.

Aktualizacja zapisów w POP dotyczących zabytków o dane uzyskane w wyniku inwentaryzacji archeologicznej z lat 2016 – 2018. – karty ewidencyjne obiektów zostały złożone do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obiekty stwierdzone w wyniku prac archeologicznych (karty ewidencyjne) - należy podać stosowną informację w opisach taksacyjnych wydzieleń o lokalizacji obiektu.

Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w celu uaktualnienia informacji o obiektach będących w Rejestrze oraz Ewidencji Konserwatora Zabytków – zamawiający dostarczy aktualne dane wykonawcy.

B.17 Wydruk map tematycznych

WYDRUKI MAP DLA NADLEŚNICTWA

Mapy gospodarcze w skali 1:5000 dla 3 nadleśnictw

- mapa gospodarcza (dodatkowo z naniesionymi numerami działek ewidencyjnych i działkami zrębowymi) - zbiór arkuszy w formacie A1 (1 kpl.) na papierze.

Mapy gospodarczo-przeładowe w skali 1:10 000 (leśnictwa) wg leśnictw dla 3 nadleśnictw

- mapa gospodarczo-przeładowa drzewostanów z mapą cięć (3 kpl. tj. 1 kpl. map leśnictw, składane, w okładkach, 1 kpl. papier, 1 kpl zeszyt A4) □ mapa gospodarcza na podkładzie ortofotomapy 1 szt.

Mapy przeładowe w skali 1:20 000 (obręby) wg obrębów leśnych dla 3 nadleśnictw, RDLP, DGLP

- mapa przeładowa projektowanych cięć rębnych
- mapa przeładowa drzewostanów
- mapa przeładowa siedlisk leśnych
- mapa przeładowa gleb
- mapa przeładowa zbiorowisk roślinnych
- mapa obszarów chronionych i funkcji lasu zgodnie z IUL
- mapa nasiennictwa i selekcji
- mapa przeładowa ochrony przeciwpożarowej
- mapa przeładowa zagospodarowania łowieckiego z zaznaczonymi granicami obwodów łowieckich i urządzeń łowieckich zgodnie z IUL
- mapa przeładowa ochrony lasu
- mapa przeładowa zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego
- mapa infrastruktury obejmująca stan aktualny i docelowy (sieć dróg, budynki, rowy melioracyjne, budowle wodne)

- mapa przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych
- mapa przeglądowa – czyste arkusze (po 10 szt.)
- mapy do Prognozy oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na środowisko i na obszary Natura 2000

➤ mapa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 na tle planowanego użytkowania rębnego

➤ mapa form ochrony przyrody na tle planowanego użytkowania rębnego

Mapy sytuacyjno-przeładowe w skali 1:50 000 dla 3 nadleśnictw, RDLP

- mapa sytuacyjno-przeładowa w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa
- mapa sytuacyjno-przeładowa ochrony przeciwpożarowej
- mapa sytuacyjno-przeładowa obszar. chronionych i funkcji lasu zgodnie z IUL
- mapa sytuacyjno-przeładowa walorów przyrodniczo-kulturowych.
- mapa form ochrony przyrody na tle planowanego użytkowania rębnego

Do Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko i obszar Natura 2000

należy wykonać następujące dokumenty:

- mapa przeglądowa stanowisk oraz siedlisk gatunków ptaków chronionych z załącznika I Dyrektywy Rady 79/EWG z dnia 02 kwietnia 1979 r. (z późn. zmianami) w skali 1:20000 na obręby leśne - 3 komplety (12 szt.)

- mapa przeglądowa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych (w tym punktowych) i stanowisk gatunków roślin wymienionych w załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w skali 1:20000 na obręby leśne - 4 komplety

Materiały kartograficzne należy wykonać zgodnie z instrukcją urządzania lasu cz. III z późn. zmianami (Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych) oraz umową zawartą pomiędzy wykonawcą, a zleceniodawcą - RDLP w Białymstoku. Nie należy aktualizować map gospodarczych (twardych arkuszy) znajdujących się w Nadleśnictwie. Materiały opisowe i kartograficzne w formacie PDF należy nagrać na nośnik optyczny (CD/DVD).

WYDRUKI MAP DLA LEŚNICTW

Mapy gospodarczo-przeładowe w skali 1:10 000

- mapa gospodarczo-przeładowa drzewostanów z mapą cięć (składane, w okładkach, papier, zeszyt a4)
- mapa gospodarcza na podkładzie ortofotomapy

- mapa gospodarczo-przeładowa siedlisk leśnych
- mapa gospodarczo-przeładowa – czyste arkusze (po 5 szt. dla leśnictwa)
- mapa przeładowa gleb z mapą przeładową zbiorowisk roślinnych (zeszyt A4)

Dodatkowo zasadnym jest sporządzenie map:

- OŚD UNESCO wraz ze strefowaniem;

Stanowisk archeologicznych;

- obszarów Natura 2000 wraz z rozmieszczeniem siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 na tle planowanego użytkowania rębego, zalesień i zmian przeznaczenia gruntów;

Wnioskujemy także o przekazanie map w wersji elektronicznej w wysokiej rozdzielczości, w celu ich ewentualnego odtworzenia.

B.18. Projekt wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy Oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na Środowisko i Obszary Natura 2000

Prognozę oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko należy wykonać w oparciu o Ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.) oraz „Ramowe wytyczne w sprawie zakresu szczegółowej prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu” (pismo DGLP Zn.ZU-701950/11 z dn.08.09.2011 r.) wraz z załącznikami (1-5).

B.19. Inne zagadnienia specyficzne

Inwentaryzację lasu do planu urządzenia lasu należy wykonać zgodnie z Instrukcją Urządzenia Lasu oraz specyfikacją istotnych warunków zamówienia będących podstawą do zawarcia umowy z Wykonawcą.

Inwentaryzację zasobów drzewnych należy przeprowadzić statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo - wiekowych oraz losowego rozdziału kołowych powierzchni próbnych. Inwentaryzacja zapasu w drzewostanach I klasy wieku zostanie wykonana w oparciu o szacunek wzrokowy z wykorzystaniem tablic zasobności. W drzewostanach od II klasy wieku inwentaryzacja zostanie przeprowadzona w oparciu o statystyczną metodę reprezentacyjną. Obliczenia i zestawienia drewna martwego w całym nadleśnictwie należy wykonać na podstawie pomiarów przeprowadzanych na każdej powierzchni próbnej zakładanej dla celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej. Miąższość grubizny podrostu będzie rejestrowana

gdy ten osiągnął stosowne wymiary (podrost o charakterze dolnego piętra - § 31 ust. 14 IUL). Pomiar drzew na powierzchni kołowej będzie wykonywany w oparciu o powyższe założenia.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 63 DGLP z dnia 13 sierpnia 2002 r. prace urządzeniowe: terenowe i kameralne będą kontrolowane i dokumentowane przez RDLP w Białymstoku oraz Nadleśnictwo w obecności Wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Przed rozpoczęciem prac taksacyjnych, odbędzie się spotkanie robocze z udziałem wykonawcy, przedstawiciela RDLP oraz administracji nadleśnictwa, na którym zostanie omówiona specyfika prac terenowych i prowadzenie kontroli bieżącej opisu taksacyjnego. Odbiór etapu prac wg Umowy będzie poprzedzony kontrolą bieżącą kierownictwa nadleśnictwa – protokół po pracach terenowych w leśnictwie zaakceptowany przez inżyniera nadzoru lub zastępcę nadleśniczego. Komisja akceptuje wniosek dotyczący bieżących konsultacji prac terenowych oraz prawo do kontroli prac na każdym etapie robót.

Inne specyficzne zagadnienia nie ujęte, które wynikną w trakcie terenowych prac urządzeniowych, będą sukcesywnie konsultowane z nadleśnictwem i uwzględniane w opracowywanym planie urządzeniowym. Nadleśnictwo udostępni Wykonawcy wszelkie posiadane przez siebie materiały potrzebne do sporządzenia Planu Urządzenia Lasu

(PUL). W trakcie prac urządzeniowych należy uzgadniać na bieżąco z Nadleśnictwem: grunty leśne niezalesione (w tym przewidziane do objęcia ochroną prawną i przewidziane do naturalnej sukcesji).

Przed Naradą Techniczno-Gospodarczą Wykonawca uzgodni z Nadleśnictwem i RDLP wydruk opisów taksacyjnych z przywiązaniem wydzieleń do działek i rozliczeniem powierzchni, tematyczne mapy przeglądowe oraz wykaz cięć użytków rębnych. Ścisła współpraca Wykonawcy z Nadleśnictwem w czasie sporządzania PUL ma na celu właściwe ujęcie stanu faktycznego i prawidłowe zaplanowanie działań ochronnych i zabiegów hodowlanych.

Po zakończeniu prac w leśnictwach odbędą się uzgodnienia, kontrola i odbiór bieżący z udziałem inżyniera nadzoru i/lub zastępcy nadleśniczego. Zostanie spisany protokół bieżący zgodnie z Zarz. Nr 63 DGLP z dn. 13.08.2002r. Protokół ten będzie stanowił podstawę do odbioru prac terenowych zgodnie z zał. nr 3 w/w Zarządzenia.

Szczególnym przedmiotem uzgodnień w trakcie odbioru prac terenowych i kameralnych będą: opisy taksacyjne i wstępne wskazania gospodarcze, użytkowanie rębne na przyszły okres gospodarczy, drzewostany planowane do przebudowy, grunty leśne niezalesione (zręby, halizny, płazowiny, do sukcesji naturalnej), plan cięć, mapa cięć i

zaproponowane wskazania gospodarcze, drzewostany bez wskazań gospodarczych na najbliższe 10-lecie.

Wykonawca przygotowuje na każdym etapie odbioru prac (terenowych, kameralnych) materiały do konsultacji społecznych.

Całkowite odejście od zrębowego sposobu zagospodarowania lasu (na wszystkich siedliskach) wiąże się m.in. z rezygnacją z ostępowego ładu przestrzennego, a także z odejściem od wieku jako kryterium dojrzałości rębnej drzewostanu oraz od zasady traktowania drzewostanu jako podstawowej jednostki planowania hodowlanego.

Rozwiązaniem, które w największym stopniu wychodzi naprzeciw postulatowi zachowania unikalnych, różnorodnych walorów Puszczy Białowieskiej, jest podział drzewostanów (nie wchodzących w skład obecnie istniejących form ochrony przyrody i innych obiektów podobnego typu) na jednostki kontrolne. Jednostki kontrolne należy zaplanować, w uzgodnieniu z nadleśnictwem i RDLP w strefie aktywnej zgodnie z zaleceniami wynikającymi z PZO.

Dodatkowo należy wziąć pod uwagę planowaną inwestycję jaką jest budowa ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej 689 biegnącą od Hajnówki przez Białowieżę do przejścia granicznego.

Załączniki:

- Uwagi Prezesa Zarządu SANTA Obrona Puszczy Białowieskiej.
- Porozumienie, w celu zachowania walorów przyrodniczych Puszczy Białowieskiej i ochrony wartości Białowieskiego Parku Narodowego, w Warszawie dnia 4 lipca 1996r., pomiędzy Ministrem Ochrony Środowiska, Wojewodą Białostockim a Gminami Białowieża, Browsk, Hajnówka w obecności Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
- Zapis stenograficzny (1436) , 41. Posiedzenie Komisji Środowiska w dn. 9 marca 2010r. Senat Rzeczypospolitej Polskiej.
- Pismo Ministra Środowiska (DL-WGL.051.22.2019.PK) z dn. 24.07.2019 skierowane do Przewodniczącego Rady Gminy Białowieża.
- Komendant Straży Granicznej w Dubiczach Cerkiewnych poinformował o przekazaniu stanowiska w terminie późniejszym.
- Wnioski stowarzyszenia Puszczyków Głos do procedowania planów urządzenia lasu dla nadleśnictw Białowieża, Browsk, Hajnówka.
- Wniosek Placówki Straży Granicznej w Dubiczach Cerkiewnych.